

Előfizetési díj:	
Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

KELLET

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Hirdetési díjak:	
Nagybetűs hirdetés sorára 6 kr.	
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.	
Nagyobb és gyakori hirdetésnek külön kedvezményt nyújt a kiadóhivatal.	

Hirdetéseket felvesznek:

Pécsben: Oppelk Alajos (Wollzeile 22)
Hassenstein és Vogler (Venermarkt 11.)
Pesten: Lang Leopold (Erzsebet-ter 9 sz.)

Nyitási díjak
garmond sora után 20 kr. fizetendő.

Szerkesztői szállítás:

Belső-farkasutca 76. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

Az értékesb cziliket díjaztatnak.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hova az előfizetések s hirdetések külföldök.

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap
második évfolyamára

kérjük az előfizetési pénzek mielőbbi beküldését, legcélszerűbben postai utalványlapokkal.

A lap szellemi része felől kezeskedik a szerkesztőség buzgalma és a munkatársak bőv sorozatának szakavatottsága.

A lap kiállítása körül alólírott kiadó-hivatal minden kitelhetőt elkövet, hogy a t. előfizetők méltó igényei kielégítenek.

Az előfizetési árak a régiek:

Egész évre 12 frt. Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt. Egy hónapra 1 frt.

Egyes szám ára 5 kr.

8 előfizető után tiszteletpéldánnyal szolgálunk t. gyűjtőinknek.

Végül figyelmeztetjük t. előfizetőinket a különös kedvezményre, melyben, olcsó könyvek megszerzése által, a „Kelet” előfizetői részesülnek.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Pest, 1872 febr. 20.

(A.) A magyar pártéletnek is megvan a maga tengeri kigyója, mely évek óta gyakran föltűnik, sokat beszéltet magáról, sok tollat mozgásba hoz, de azért mindeddig nem látta senki. Most azonban a láthatatlan tengeri kigyó kezd látható alakot ölteni, testté és vérré válni, sőt a mi több, kezd egyik országos pártunkra nagyon is kényelmetlenné lenni. Bármint csúriják csavarják is ellenzéki lapjaink a dolgot, bármint szeretnének is az elefántból piciny szunyogot csinálni, annyi bizonyos, hogy a baloldalnak eddig tömött soraiban teljes a bomlás s a mit minden előrelátó politikus rég várt, immár megtörtént, a baloldalba beléütött a reformpárt mennydörgős mennykője. A mozgalom naponta nagyobb terjedelmet ölt s minden nap egyik vagy másik képviselő, egyik vagy másik választókerület mondja fel a barátságot a baloldalnak.

Hogy ez igen természetes, hogy egy nagyon is kiérdemelt nevezés sujtja ma ellenzéki pártunkat, azt bővebben magyaráznunk fölösleges. A baloldal működésében nem a gyakorlati politika alapjaira helyezte magát, nem a conservatív vagy liberalis eszmék érvényre emelését tűzte ki feladatainak, nem egyházi vagy politikai czélok elérésére iparkodott, hanem ellenkezett, negálta a kiegyezést, amaz alaptörvényeket, melyek a nemzeti alkotmány jogosult tényezői által hoztattak létre. A baloldal mindenben a negatio merev álláspontján állt; nem reformokat, hanem a kiegyezés felforgatását akarta, Rontani, de nem építeni, — ez volt jelszava. A nemzet egy része darab ideig álltatta magát ezen mindenféle eszközök segítségével fölciczomázott eszmék által; engedett a csábító szónak, mert az ellenzék oly szépen tudta eltakarni valódi czélzatait a „függetlenség, önállóság, s más — szemfényvesztésre számított — phrasisokkal, hogy soknak nehezkre esett a jót a gonosztól megkülönböztetni.

Ma azonban a közönségnek értelme- sebb része kezdi belátni, hogy tévutakra vezettetett; sőt a baloldal előkelőbb tag-

jaiban is ugyanazon belátás emelkedik diadalra. Prónay József Borsodmegye egyik képviselője és Károlyi Eduárd gróf abaujmegei képviselő — mindkettő eddig föltétlen baloldali — választóikhoz intézett leveleikben kijelentik, hogy az eddigi baloldali program alapján a képviselőjelöltséget az új választásokkor többé el nem fogadják, hanem részükről új programot terjesztenek jóváhagyás végett a választók elé. Prónay József választói — Mező-Keresztur kerülete már magáévá tette az új programot, melynek alapelve az, hogy az 1867-ki kiegyezés föltétlenül elfogadtatik s az ellene eddig vívott harcz beszünttetik. Hogy Károlyi Ede választókerülete mit fog az új programhoz szólni, még nem tudjuk, miután a kérdéses okmány csak tegnapelőtt téte- tett közzé. De mint ma vett távirataink mondják, a temesvári baloldal egészen ily szellemű indítványt fogadott el s ő is helyesli az 1867-diki törvények megváltoztatására irányuló szándékokról való lemondást.

Igy napról-napra szaporodnak az eretnekek, a szakadók a mostani bal- oldal soraiban. Ugy látszik olyan vég vá- rakozik reá, mint a tulságosan megöre- gedett agg, egyszerre csak azt halljuk róla, hogy csördesen kimult. Valóban ideje is lenne, hogy ez megtörténjék. Mostani pártalakulásunk súlyosan nehezedik a köz- ügyek fejlődésére. Miután a baloldal foly- ton a közjogi alap ellen intézi támadá- sait, a jobboldal csak egyik kezét hasz- nálhatja a reformok terén való tevékeny- ségre, másik kezében kardot kell forgat- nia, hogy az ellenzék támadásait vissza- utasítsa. Ha tehát pártunkat azzal vádol- ják, hogy az utolsó három évben nem tön annyit, mennyit tehetett volna, ugy nem szabad feledni, hogy a mulasztások vétké a baloldalt sokkal inkább terheli, mint pártunkat. Ha e párt ma megvál- toztatná politikájának alapjait, akkor a jobboldal is visszanyeri actiójának egész szabadságát s közjogi viták által nem há- borítatva egész idejét a belső kérdések megoldására fogja szentelhetni.

BELFÖLD.

M.-Vásárhelyt, febr. 19.

(A közelebb történt többféle választás alkalmából.)

Jól tudom én, hogy az alább következő sorokat, ha talán a szerk. ur kinyomatná is, azok, kik miatt s kiknek írva vannak, nem fog- ják elolvasni. Nem pedig azon egyszerű okból, mert általában nem mesterségük az olvasás. Mind a mellett is nem tehetem, hogy a köze- lebbi városunkban lefolyt sok mindenféle vá- lasztásra, csak úgy madár távlatból — némely dolgot nem szerencsés közelről megvizsgálni — vissza ne tekintsek.

Ha nem osztlatom is teljesen a nagy khémikus véleményét, ki valamely népnek czi- vilisatióját a felhasznált zappany-mennyiség- ből véli megítélhetőknek, de azt már váltig állí- tom, hogy a madarat nem könnyebb tolláról megismerni; mint valamely népnek, községnek közigazgatásra való képességét, azon választá- sokból, melyeket az alkotmány értelmében, s önérdéke parancsából létesít.

Lássuk tehát, a városunkban mostanság végre hajtott — e szót czélzatosan hasz- nálom — választások mily eredményeket tűn- tetnek föl. Kezdjük elől.

A törvény, az 5000 lakósnál népesebb községeknek polgári-iskola felállítását rendeli

el. Sok ötlés-batolás után, az iskola-bizott- mány megválasztatik, s megválasztja előké- ül... kit? Hát annak az iskolának, mely- nek mind a dolog természete, mind a törvény szavai szerint, minden felekezetiességet ép azért kell kerülni, hogy egyiket se sértse; annak az is- kolának vezetését bízzák egy felekezetiessékö pap- ra. Arra a papra, kinek, mint maga mondá, mi- dön ez állomásról lemondta „a polgári iskolák ellenkeznek elveivel.” A választók által ejtett ezen első ballépés ki- és megajvitására a sze- rencsés véletlen csakhamar alkalmat nyuj- tott. Azonban választóink vagy úgy gondol- kozva: hogy a ki A-t mond, mondjon B-t is; vagy a francia példaszót: „hogy csak az első lépés nehéz” akarva igazolni; vagy a kö- vetkezetességet kívánva megmenteni: a máso- dik választás alkalmával ismét papra bízták az iskolát.

Hanem a második tévelygés, ez alka- lommal is, mérhetlenül rosszabb volt az elsőnél. Mert míg amaz, ha általunk nem is helyeselt irányban, de tett s tetten a nevelés érdekében; addig emennek a nevelés körül kifejtett mű- ködése ismeretlen mennyiség. Ezutára követ- keztetést vonhatunk azon nyilatkozatából, melyet az alább érintendő városi képviselő megvá- lasztása alkalmából tett, azon figyelmeztetésre: hogy az intelligenciát is tekintetbe kellene venni. A polgári iskola igazgatója e jókaratu figyelmeztetésre, a szájlába oly sajátságosan il- lő szavajárásával vágta rá: „Kutya... az intelligenciának.” E nyilatkozatot esendes kedélyállapotban, gondolkodás nélkül, ösztönse- rüleg tette, tehát meggyőződését mondá ki.

Már most kérdem: hogyan lehet azon embertől közreműködést várni, a józan felvi- lágosodás- és közértelmesség munkájában, ki az intelligenciától annyira irtózik? Nem aka- rok félreértetni; nem abban látom tehát ön- igazgatási képességünk szegénységi bizonyít- ványát, hogy pap helyett papra bízták az is- kola vezetését; hanem abban, hogy ultramon- tán pap helyett, demagóg p pra. Antonelli le- mondott, s megválaszták helyette, nagybotu Ló- rincz-et reformatus és tizenkettődrét kiadásban.

A második választás az egyházi képviselet megújítása alkalmával volt, melyen az intel- ligenciától való irtózat szintén nagyon látszik, s meglátszott mindjárt az első gyűlésen, mi- kor az eddigi hitbuzgó és jellemzilárd ku- rator helyett mást és olyat választottak, ki épen a kiemelt szempontról, amannak saruja szíjait megoldani sem málto.Félrevezet- ték a közönséget? Igaz! igaz azonban az is, hogy botránkozó nélkül ritka a botránkoztató; hogy félrevezethető közönség nélkül, nem len- nének hamis próféta.

De három az isten igaza. Ennélfogva érintenem kell a harmadik választást is, mely a két elsőhöz nem csak mindenben málto, de azoknak épen koronáját képezi. Azon meggyő- ződésben, hogy e választásról eddig részletes czikkek állanak a t. szerk. ur rendelkezésére, én a famosu: dologból csak annyit említek meg, a keni céloimra tartozik.

A ki ez eddigi választásoknál szerepelt, most sem volt tétlen. És, ha nem láttam vol- na is a hely színét, tudnám, az oly intelli- gentia ellenesen kiűtött választásból; azon vá- lasztásból, melyben csak a kisebb rész képes s következőleg érdemes is arra, hogy bár mely község ügyei fölött tanácskozzék, míg a na- gyobb rész arra teljesen képtelen. És pedig nem azért, mert véletlenül talán baloldali; ha- nem képtelen, mert mestersége általában na- gyon messze jár a főtől.

Valjon állithatjuk-e jogosan, hogy mind- ezek a pap légyen szavára történtek? Ha igen, honnan következhetik, hogy egy választó kö- zönséget domináljon oly ember, ki eszközeiből gunyt áz, ki az ügyben, melyet szolgál, nem hiszen, s ki azért lelkesülni nem képes? A Catilinák, a Commune hősei legalább szenvedélylyel csügtek ügyeiken, mely ma- gával ragadta a vak tömeget. Itt a vezérben az is hiányzik.

Isten látja lelkemet, — optimista nem le- hetek, mert arra igen sokat éltem; pessimista hasonlóképp nem, mert igazságosabbnak tartom magamat; mindamellett is ki kell mondanom, daczára a bomlázó baloldal balgatag nagy- hatalmi viszketegének: hogy az a község, — s hány van ilyen! — mely mint a miénk, oly könnyelmű gondatlansággal állította pellengérre

autonómiaját mind iskolájában, mind egyháza- ban, mind politikai szervezete megkezdésében, az a község képtelen a helyes önkormányzatra.

Apuleuska.

Országgyűlés.

Pest, febr. 20.

A képviselőház mai ülésén a bankügy- ben első szolt Heffy Ignác, Simonyi hat- javaslat mellett szólvá hosszan és a Simonyi és Irányi által már megírt csapáson s érvek- kel: az önálló bank föllállításának legnagyobb ellenségeül az 1867-ki kiegyezést mondja. (Csá- nádý: igaz!)

A szólvára többen feljegyezve nem lévén a bankügyi vitát előnk befejezettnek nyilvá- nitotta. Következnek a hat-javaslatok be- nyújtói.

Simonyi Ernő kinyilatkoztatja, hogy miután nincs képviselője a bankügyi bizott- ságnak, melyben ő különvéleményt adott be: tehát ő képviseli a bizottságot. E jognál fogva aztán hosszu beszédet tart, végig menve vala- mennyi szónok argumentumain, s czáfoltatva. Okoskodásának végeredményeké ki mondja, hogy Trefort javaslatának elfogadásával a ház évekre elodázza az önálló bank alapítását, s a hazai kereskedelmet évekig rendeli az oszt- rák bank zsarnoksága alá. Kéri még egyszer külön véleményének elfogadását. (Helyeslés a szélső balról.)

Trefort Ágoston a javaslatát megvilá- gító védő s elfogadó szónoklatok után csak röviden szól. Tiltakozik először is azon insi- nuatio ellen, mintha ő és javaslatának alá- írói és elfogadói a bankkérdés radikális és óhajtott megoldását csak elodáznai akarták vol- na javaslatukkal. Ő most is kinyilatkoztatja s hiszi, hogy senki nem mond ellen, hogy akarja pártjával együtt az önálló magyar bank föllállítását, de akarja ezt a hazai pénz- s hitelügyek megerősítése, rendbehozása, nem pedig ugyanazoknak megrendítése s zavarba bonyolítása érdekében. (Helyeslés.) Az ő javas- latuk s a Ghyczy javaslatuk közt csak az idő- pont a különbség, melyben azok szerint a bank föllállítását csak a valuta rendezett állapota te- heti lehetővé, s mivel ez csak hosszabb idő s pénzügyi művelet után lehetséges, kiviláglik, hogy a két javaslat csak az időpont meg- határozására nézve különbözik egymástól, még- is az a nagy különbség van köztük, mi van egy gyakorlatilag kivihető s egy gyakorlati- lag ki nem vihető terv között. Ajánlja tehát javaslatát elfogadását. (Jobbról helyeslés.)

Ghyczy Kálmán azon észrevétel teszi legelőbb is, hogy itt fontos pártkérdésről van szó; a baloldal akarja az önálló magyar érc- alapu jegybankot (balról helyeslés), s a jobb- oldal ugyanezt nem akarja (jobbról hosszas ellenmondás). A baloldal meg akarja szüntet- ni a Magyarországon s a nemzeti osztr. bank közt létező viszonyt, a jobboldal pedig fon akarja azt tartani. Azután konstatiálja, hogy az ő és Simonyi javaslatát azon lényeges pon- tban hasonlítanak, hogy mindkettő önálló ma- gyar bankot akar alapítani, Treforté pedig ab- ban különbözik s pedig lényegileg, hogy ez azt nem akarja. Ez az általános állítások után áttér a dolog érdemére, miután pár sikerült élcet mondott volna, az önálló bank nevét az ördögéhez hasonlítóknak mondván annyiban: va- lamint ezét az istenfőlök elhalgtatják, ugy a magyar bankét Trefort javaslatát sem meri ki- mondani, s a mostani s a Trefort javaslatát elfogadása folytán leendő helyzet közt egyet- len különbségnek azt álltván, hogy míg eddig a József-re nézve ily fölírat tábla van kiakasztva: osztrák nemzeti bank főlkja — az esetben ugyan- oly aranyos betűkkel az lenne kiírva: „köz- ponti közége az országos jegyforgalomnak.” (Derűtség.) Egyéb nincs. (Derűtség.) Miután a ház jól mulatott ez ötleteken, Ghyczy Wáhr- mannak az ő jegybank-tervezete ellen fölhö- zött érveit igyekezett megerősíteni. Wáhr- mann ellenmondást látott abban, hogy ő ugyan- akkor midőn államjegyekre akarja bankját ala- pitani, egyuttal az államadósság megosztását és konsolidációját sürgeti: holott az utóbbi kívánat teljesülése esetén már államjegy nem lévén, a bankot sem volna mire alapítani. Igaz, mondja erre Ghicy, de ő az államjegyalapu

bankot csak kisegítőnek akarja alapítani addig, míg másik kívánata teljesítésbe megy, mert ha az államadósság consolidatiója végre van bájtvá, helyre van állítva a valuta is, s akkor már mi sem állja útját egy ércalapú magyar önálló jegybanknak. S hogy Wahrmann oly kevés értéket tulajdonít az államjegyeknek, bizonyosan a fekete bankokra való visszaemlékezés okozta; de ezeknek értéknélkülisége is csak onnét támadott, mert az állam mérték nélküli nagy összeget bocsátott a közönség köze. Ezt pedig megakadályozni itt van a két birodalomfel országgyűlése, melyek az illető kormányokat mindig felelősségre vonhatván, a a veszélyt megelőzhetik. Wahrmann azon ellenvetését hogy az osztrák bank jegyeinek értéke, mivel azoknak mégis van némi ércalapja, mégis nagyobb lesz, mint ami államjegyalap bankunk jegyeinek lenne, s így ezekre amazokhoz képest folyton diszagio súlyosodna, azon ötlettel véli megczáfolhatni, hogy a közönség nem igen bízik az osztrák bank pénzalapjában; mi bebizonyult akkor is, midőn Napoleon híres újvívi beszédének hírére távirat meghozván, jegyeinek agiója azonnal megasra szökött. Ghyczy teljesen megczáfolni híven a terve ellen fölhozott érveket, javaslatát a háznak el fogadásra ajánl a baloldal tartós éljenzése között.

E napon a felsőház is tartott ülést, melyen a budgetvita megkezdetvén, szót emel:

Haynald Lajos érsek: Általánosságban elfogadja a törvényjavaslatot, de több kifogása van a kormány eljárása ellen.

A placetum alkalmazása a kath. egyház irányában jogosulatlan. Az 1868-diki népoktatási törvény néhány tulbuzgó képviselő által a felekezeti iskolák elnyomására magyaráztatik. A jó felekezeti iskolák, főleg a praeparandiák nem értékesíttetnek, hanem új tanintézetek állíttatnak föl; ez által az állampénztár szükségleténél terheltetik.

Pauler Tivadar vallás- és közoktatási miniszter fölhozza, hogy a király 1870. augusztusban föléleszté a tetszvényjogot. Ezen jogos királyaink folyvást gyakorolták. A „Corpus Juris” ugyan nem tartalmaz ide vonatkozó törvényt, de több decretum pl. az 1444. N. t.-et mely igaz a törvénytérbe föl nem vétetett, elrendeli a tetszvényjogot. Az iskolákra nézve kijelenti, hogy sem felekezeti sem községi, hanem egyesegyedül a jó iskolákat tartja szem előtt, s azokra törekszik. A tanítóképezdék szükségessé tartja, azok fölállítását a népnevelés érdeke kívánja.

Vécsey József b. Haynald érsekkel polemizál. Ha az állam iskolákat állít föl, ugy

ezek egyedül közös vagyis interconfessionalis jellegűek lehetnek.

Wenkheim László b. a jelen pénzügyi gazdálkodással nincs megelégedve. A magán gazdaság mintája szerint kíván eljárni az államgazdaságnál is. Ne legyen több a kiadás a bevételnél. A kormány tartsa szem előtt Porosz- vagy Németország példáját. Szónok nem tartozik a jelenleg uralkodó párthoz, bár elismeri, hogy az ország neki sok hálával adós. Azonban több megjegyzése van eljárására nézve. A felekezeti iskolák elnyomatnak. Egy püspöknek szenvedni kell azért, hogy egyházi hitét valjja. A jus placeti nem törvény.

Czirák János gróf. A jus placeti törvénytáruknak nem ismeri; azon törvény, melyet a miniszter idézett, nincs a „Corpus Juris” ban, csak Kovachich „Vestigia comitorum” című történeti érdekű gyűjteményében található. A székesfehérvári püspökkel szemben követett eljárását helyteleníti: vagy bűnös volt, vagy nem — első esetben a törvény rendje szerint lett volna büntetendő, a másodikban nem lett volna irányában helye semmiféle eljárásnak sem. A kormány az „ad audiendum verbum” régi „alkalmazásával egy abszolút rendszabályt elevenített föl. Ugy látja, hogy a kormány minden más vallással szemben alkalmazza a modern állam elveit, csak a katolikusokkal szemben nem. Az alsóbb tanügyi közegek „douce violence”-al járnak el, hogy a felekezeti iskolák közöseké nyilvánítsanak.

Erdődy Sándor gr.: Hogy a jus placeti a törvényben nincs, az természetes, és minden állam természetadta joga.

Kerkapoly Károly pénzügyminiszter Wenkheim László bárónak válaszol. A magán-gazdaságtól különbözik az államgazdaság. Az a bevételhez alkalmazza a kiadásokat: ez a szükséglethez keresi a födözetet. Különb a gyakorlatban alig vagyunk ily scrupulosusok a kiadásokban, így például a báró sem tett volna kifogást a Körös-Berettyó szabályozására nézve, mely a költségvetésben foglaltatik. (Derűltsg.) Az iskolákra nézve azt hiszi, hogy azokban nem a felekezeti érdek, hanem egyesegyedül a tanítás érdeke lehet irányadó. Különb szónok az iskola szabadsága mellett küzd, ebből ered a nemes verseny, mely jótékonyan hat a tanügyre.

Vay Miklós br.: Ugy látja, hogy sok olyas dolog mondatott itt, minek a költségvetéshez nincsen köze. Szónok röviden elmondja nézeteit a költségvetésről. Nem vette észre, hogy a kormány a felekezeti tanintézetek elnyomására törekednék.

Radvanszky Antal főispán: a placetum-jog igaz nincs törvényben, de Magyaror-

szágban a törvényvel hasonló jogerejű a lex consuetudinaria is, mint ezt gr. Czirák atyja Antal, a hírneves publicista kifejté. Egyéb-ként Magyarországon sok oly dolog van érvényben, melyről nem szól a törvény, és ismét sok oly dolog kiment szokásból, melyet a törvény rendelt. Így pl. főáll még a „Lutherani comburantur”, de szónokot ennek dacára még nem égették el. (Derűltsg.)

Sennye Pál b. Mint a pénzügyi bizottság tagja elmondja, mily irányelvek vezették a bizottságot a költségvetés tárgyalásánál. Nem tarthatá ez hivatásának kisebb levonásokat tenni, annál kevésbé, mert a kiadások nézete szerint szükségesek. Csak általában hangsúlyozta az egyensúlyi föntartásának szükségét. Különb az ordinariumban mutatkozó deficit szónok meggyőződése szerint nem aggasztó, az extraordinariumban található kiadások pedig a már meghozott törvények következményei.

A vallásügyre nézve szónok több téveszmét hallott fölhozni. Nem érti, hogy catholicusok maguk kívánhatják lelkiismeretüket a placetum által békába veretni? Erdődy grófnak felelve, megjegyzi, hogy az államnak meg van ugyan a joga a külről és belről jövő befolyások ellen magát védelmezni, — de ez a jog nem a placetum, ez a legfelsőbb felügyelet joga. Sürgeti a katolikus autonómia célzó congressusi munkát fölvetését, hogy valahára a katolikus alapítványok saját céljaikra fordíttassanak.

A mi a felekezeti és közös iskolákat illeti: neki a törvény ellen nincs kifogása, csak azon proselytismus ellen, melyet tulbuzgó közegek folytattak. Különb megnyugvást merít a közoktatásminiszternek ma tett nyilatkozatából.

Prónay Gábor b. A közös iskolákat szükségletének látja, a pénz, melyet ezekre költünk, meg lenne takarítható. A tanfelügyelői intézmény fölösleges és politikai érdekem jutalmára fordíttatik. Egyedül a pap lehet a községben a valódi tanfelügyelő.

Pauler Tivadar kultuszminiszter. A placetum ellen fölhozott érvekre válaszol. A korona és a magyar egyház közti viszonyt nálunk nem annyira positiv törvények, mint a gyakorlat szabályozták. Hogy a placetum királyi jog volt, mutatja az a tény is, hogy az egyházi rend soha sem emelt sérelmet miatta. Ha királyi jog nem lett volna, ugy publicistáink nem említenék azok közt. Az alsóbb tanügyi közegek meglehet követnek el tulkiadásokat, de mások is tulcsaponganak: peccatur intra muros et extra. Hogy a tanfelügyelőket szakférfiak sorából igyekezett kinevezni, arra nézve hivatkozhatik legutóbbi kinevezéseire.

— Nagyon nehezen veszi a lélekzetet, mormogá a vak.

— Ez természetes hatása a válságnak, felélé halkan Gabriell.

Szünet állt be.

Az anya még mindig hallgatózott.

Hosszu sohaj emelte keblét. Öreg feje reszketett az aggodástól s könnyek folytak alá redős arczáin.

— Távozzék ön, kezdő újból Gabriel; jöjön velem, ha meglátná hogy sir, fájna neki.

A vak nő engedelmeskedett. Adrienne és a fiatal nő félrevonulva, helyet adtak neki.

— Ki van itt? kérdé a vak.

— Csak nóm.

Az öreg anya leült az ajtó mellé, átkulcsolá kezeivel botját, s reáhajta fejét.

Adrienne zajtalanul közeledett a beteghez, s ágya szélére hajolva, szótlanul szemlélte barátjáné arcát, melyre a halál rányomta már végzetes bélyegét.

— Istenem, gyógyítsd meg leányomat! zokogá az anya.

Ugy tetszett, mintha az anyának jól ismert hangja életet lehelte volna haldokló leányába. Kinyitá szemeit s tekintete Adriennere esett. Alig észrevehető mosoly tévedezett ajkain melyek barátjáné nevére rebegtek. Ez ágya mellett térdelve könyekkel áztatta Mathilde kezét. A haldokló szemei kisé megélenkültek, fölveté tekintetét, mintha mondaná: „meghalok!”

És azután kifejezhetlen fájdalommal, azon hely felé tekintett, hol az öreg vak nő állt „Szegény anyám, mi lesz belőle” mondá a tekintet.

— Szegény anya! ismétlé Adrienne mintegy feléve a tekintetre.

A vak nő meghallá Adrienne fölajdulását.

Mondtuk volt, hogy az Adrienne hangja annyira hasonlított a Mathildéhoz, hogy bárki is összetévezthette volna. Az öreg, ki különben sem tudta Adrienne jelenlétét, leányának

Erre a költségvetés általánosságban elfogadtatott.

KÜLFÖLD

Kolozsvártt, febr. 22.

(X) Bismarck herczeg tehát, mint tegnapi táviratunk jelzé, a könnyebb utat választá, a függőben levő kérdés megoldására. A vesztélyt, melylyel az újpoktatási törvény a felsőház részéről fenyegetve volt, több oly felsőházi tag kinevezése által hártatták el, kiknek szavazatára a kormány bizon számíthat. A porosz lapok ugyan épen alkalmasnak találák volna az időt arra, hogy a felsőház reformja keresztülvitessék mos, a kormány azonban inkább a tagok szaporításának palliativ segédsközéhez nyúlt, mint látszik.

Egyébaránt annak is jár hire, hogy a felsőház belátván, hogy Bismarck hg. akarata e kérdésben szilárd, az új tagok kinevezése nélkül is kész leendett a törvényt nagy többséggel megszavazni. De most már nincs szükség erre.

Franciaország nemzetgyűlése e hó 15-én újra Napoleon ellen tüntetett, a mi nagyon rendén is van akkor, midőn a bonapartistikus izgatásokról másé dolgokat tudnak írni világgá a lapok.

Józon azt indítványozta, hogy az új adókra a következő elnevezés alkalmazassék: „adók, melyek a III. Napoleon által Poroszország ellen kezdett háboru folytán eredtek.” Indokolásában fölhozta, hogy Poroszországban 1806 után hasonló formulát használtak, ez tehát nem fog sértőnek találtatni. Hogy a háboru büne kizárólag III. Napoleoné, az nem szenved kétséget: ő mikor a miniszteri felelősséget elfogadta is, még akkor is első sorban magának tartotta főn a felelősséget. E tényt folyton a nép szemé előtt tartva kell törekedni az új jászületésre, mint törekedett Poroszország. A jobboldal egy tagja, Rottard, erre így válaszolt: A bizottság elegendőnek tartja, ha az adócédulán okul csak az „1870—71-iki háboru” említtetik, mert nem szabad feledni, hogy bár a háboru kétségbevonatlanul Napoleon által s az ő felelősségére indíttatott, mégis a szept. 4-ike kormányja is folytatta azt. — Itt szóló a baloldal által viharosan megszakított. Megjegyzések váltattak a sept. 4-ike fölött: ez az ország dicsősége, az felelős minden bajukért, stb. Ezután szavazásra került a kérdés s a ház jelentékeny többséggel 293 szóval 231 ellen — a Jozon által javasolt formát fogadta el.

hangját vélte hallani; még pedig az egészesnek tiszta csengő hangját, melyhez annyira szokva volt füle. A szív gyorsan befogadja a reményt. Ez bizonyosan a jelzett válság szerencsés fordulata; fölegyenesezett és szólt: Egem hívott . . . Oh! megismertem kedves hangját! . . . Az régi hangját! Hallották-e? megvan mentve! . . .

Igy szólott reszketve s leánya ágya felé indult.

Gabriel, nője s Adrienne rögtön észrevették a csúdlódás okát. Maga a haldokló Mathilde is megértette. Mit tegyenek? kinek volna bátorsága a vak anyát kiábrándítani? Le voltak sujtva s percznyi mély csönd állott be.

Adrienne legelőbb nyerte vissza lélek-jelenlétét. Egy magasztos gondolatot sugallt neki szíve.

Az ágy fejéhez lépett, intő mozdulatra emelte kezét, mintha mondaná: „halgassatok egy szót se, eligazítom én.” Ekkor lehajtá fejét a Mathilde párnájára, egészen közel övéhez és megszólalt:

— Igen kedves jó anyám, érzem, hogy sokkal jobban vagyok, de az izgatottság megárlhatna, nyugalomra van szükségem.

A vak nő megállott, karjait fölig kinyújtva leánya ágya előtt, arca sugárzott és mozdulatlanul hallgatá a szavakat, melyekről azt leánya hívé, hogy ajkáról jönnek.

— Az igaz erre nem gondoltam, mondá halkan, de tudod a nagy öröm . . . Most elvonulunk s téged itt hagyunk nyugodni; — Igy . . . csak bár kezé szoríthatnám meg.

És tapogatva keresé meg lánya kezét, s reszkető ajkaihoz szorítva azt, lábujhegyen távozott.

E jelenet alatt a haldokló kimondhatlan gyöngéd, tekintettel kísérté anyját, míg ez a szomszéd szobában el nem tünt.

Ekkor Adrienne tekintett; ki hozzáhajolva ezt sugá barátjáné fülebe:

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Miss Alda.

Fortoul L. beszélye.

II.

Négy évvel történetünk kezdete előtt, egy októberi nap reggelén jelenték a műteremben, hol Adrienne dolgozott, hogy egyik társnőjük, Mathilde haldoklik. Tudták már, hogy vezélyes beteg; mindamellett e hir, nagyon élesen hatott a fiatal lányokra, kik mindnyájan nagyon szerették Mathildot, rendkívüli szelid-sége és vidám kedélyéért. Adrienne a legfájdalmasabban volt meghatva e hir által, mert darab idő óta gyöngéd barátság fejldött volt közte s a fiatal beteg között. E két fiatal leánynak, a nélkül, hogy különösen hasonlítottak volna egymáshoz, bámulatos összhangzás volt arczkifejezésök és jellemökben; de különösen hangjuk hasonlósága volt meglepő. Ki egyiket hallotta beszélni, a másikat vélte hallani. A legfinomabb hallérezk is csúdlódhatott volna e részben. A társalgás szokatlanul szomorú volt e napon, a virágcsinálóné műtermében. Sajnálták a haldokló fiatal leányt, de különösen szegény vak anyját, kit egyedül, segély nélkül fog hagyni. Mihelyt a napi munka bevégeződött, Adrienne sietve távozott hazulról s barátjáné lakása felé vevén útját, nem tudta, ha vajjon megölelheti-e még egyszer ez életben? A folyosóra érve, egy perczre megállapodott. Ekkor kinyitott egy ajtó s valaki lámpával kezében jött ki elébe. Egy fiatal nő volt, ki férjével a szomszéd osztályban lakott. Neme a baráti viszony-nak szörvődött e fiatal házaspár s az öreg vak nő s leánya között, mely viszony megbecsülhetlenné vált, ez utóbbiakra nézve mostani fáj-dalmas helyzetökben; mert a jó szomszédok

védelmökbe fogadván őket, a miben csak lehetett, védelmekre voltak, s a nélkül, hogy gazdagok lettek volna, sokszor segélyezték őket, kellő kimélylyel és gyöngédséggel. Istennek hála, vannak jó emberek a földön!

Tehát Gabriell asszony volt, — így hívták a fiatal nőt — ki e perczban szemközt állott Adriennel a folyosón.

Korábban is találkoztak néha együtt, s így egymásra ismertek.

— Nincs semmi remény, mondá Gabriell asszony; azt hiszem pár óra múlva mindennek vége!

— Oh asszonyom, szeretném őt még egyszer megölelni.

— Mindjárt megnézzük, ha lehetséges-e, folytatá a fiatal nő. Most legnagyobb gondot az anya ad nekünk, a szegény vak nő . . . kinek nincs tudomása leánya valódi helyzetéről. Férjem és én a legborzasztóbb zavarban vagyunk; halasztjuk, a míg csak lehet, megmondani neki az igazat; mintha tán e halogatás-közben, valami jó gondolatunk jöne. Az orvos most ment el és kijelentette, hogy vége van; de kértük őt, hogy időnyerés kedvéért hazudjon valamit a szegény anyának; azt mondta tehát neki, hogy a betegnél most épen a válság időszaka állott be, mely a legrosszabbra fordulhat ugyan, de javulást is hozhat elé! És a szegény anya a legnagyobb rebegetésben van. Így állanak a dolgok. Nem tudom, ez ámitás hová fog vezetni? . . . Nagyon izgatott vagyok. Jöjjen kérem, de az istenért egy szót se, mi felidézhetné az édes anyának aggodalmait. Adrienne követé Gabrielle asszonyt. Zaj nélkül léptek be. Az első szobában nem volt senki. Egy nyitott ajtó láttak, mely a beteghez vezetett. Megállottak az ajtó közelében, Mathilde ágya jobbra áll, a szoba hátterében függönylenül. A szűz anya képe egy kis keresztel s egy szentelt pálmaág függött felette a falon. A vak nő, beteg leánya ágyának közelében, lélekzetét visszatartva, figyelt leánya pihegésére. Gabriel ur mellett állva, nézte.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, febr. 22-én

A 16-iki ülésben Mestreau a bonapartizmus üzelmekre nézve interpellált, s a kormány nevében Lefranc a legerélyesebb rendszabályokat ígérte.

Különb mint a napoleoni igazságok megkoronázását, legközelebb Napoleon egy proklamációját várják, egy Rouberthez intézett levél alakjában. Nem fogja-e ez is azt a hatást gyakorolni, mint Chambord gróf kiáltványai, az a jövő kérdése.

A bonapa. tisták egyébiránt más különben is igen sokat beszéltek magokról, s különösen Bazaine tábornok nagy érdekesség tárgya, kinek legközelebb kell a capituláció-bizottság előtt megjelennie. Gambetta lapja a „Republique française”, „most okmányokat közöl, melyekből kiderül, hogy a háboru alatt Bazaine Bismarckkal és Frigyes Károlyval alkudozásokat kezdett, a nemzeti védelem erejének megbénítására, de a bonapartizmus ügyének helyreállítására.

Madridból 18 ról jelentik, hogy a minisztérium beadta lemondását a válság megoldásának könnyítése végett Azt hiszik, hogy a király Topetét vagy Serranót bizandja meg a cabinet-alakítással.

Mint a „Times”-nak Berlinből 17-ről távirják, Oroszország köszöntetét fejezi ki Törökországnak a romániai vasutügy elintézésének előmozdításaért. Stroussberg 6 millió tallért fizet az új vasutársulatnak. A jövő nyáron 20 orosz hajó fog cirkálni a Fekete-tengeren.

A mexikói forradalom, melyet már elfojtottnak hittek, ismét életjelkezt ad. Végre is nem marad egyébb hátra, mint a szerencsétlen államnak csatlakozása az egyesült államokhoz. Porfirio Diaz tábornok csatát vesztett; Puerto Angelben hajóra nem szállhat és most Veracruz államot fenyegeti.

Romániából az ottani zsidó-üldözésre vonatkozólag így ír a „Rumänische Post”: „Mintán a kísérlet, hogy a mostani kormány a vasutkérdés által megbuktatassék csuful meg, hiusult, a vörösök egy soká halogatott emeltyüt hozták mozgásba, melytől nyilván nagy eredményeket vártak. Ez a zsidó-kérdés. Oroszország határán, Bessarabia mocsaraiban, Ismail városában datott az első jel a zsidóüldözésekhez, s ettől remélték, hogy a többi városokban is hasonló zavarokat fog felidézni, mi talán be is következett volna, ha felülről erőiesen nem követnek el mindent, mi a tüzet korlátok közé szorította s oly gyorsan, mint lehetett, elfojtotta. Egy távsürgöny jelenti: „A kormány szigorú rendszabályok által helyreállítja a rendet. Az izraeliták szenvedései nagyok, vagyonuk és házaik nagyrészt elpusztítottak. Száz meg száz család szabad ég alá van helyezve.”

A KELET magán-távirata.

Feladatolt Pesten, febr. 22. 10 ó. — p. d. e.
Érkezett: febr. 22. 10 ó 55 p. d. u.

Az erdélyi képviselők memorandumát a miniszter-tanács már beható tárgyalás alá vette. A kormány megállapodásai, a bányászati kérdés kivételével, az emlékirat szellemében hozattak. Mindenekelőtt az urbér-kárpótlási vizsztatérítésekre vonatkozó tárgyalásokat a kormány felfüggesztette.

A képviselőházban tegnap Lónyai, Kerkapoly szóltak; utóbbi nagyszerű hatással. Ezzel a bankvita befejeztett. Szavazásban Trefort indítványa 180 szóval 124 ellenében elfogadtatott.

A felsőház befejezte a budgetvitát. Vakanovics, horváth báni helyettes nagy erélyt fejt ki. Elbocsátással fenyeget minden főispánt, ki az ellenzékiek igazgatását eltüri.

Tizenegyedik közlemény

„A k-monostori m. kir. gazd. tanintézetnél felállítandó önkéntes tüzoltóegyletrészvételről tényleg adakozásokról.

T. Ladányi Sándor ur ivén.
Báró Bánffy Dániel 8 nagys. másodizben 10 frt. Br. Bánffy Ádám 25 frt. Br. Bánffy Jenő 10 frt. Br. Bánffy Endre 10 frt. Tek. Rucska János ügyvéd ur 10 frt. Összeg 65 frt. Tek. Kósa János ur ivén:

Kósa János ur 2 frt. Biró Ferencz 1 frt. Összeg 3 forint.

Fogadják a nemes adakozók öszinte köszönetünk nyilvánítását. Kolozsmonostor, 1872. február 22-én.

Kodolányi Antal.
Gamauf Vilmos.

A király legújabb hírek szerint e hó 22-én fog Budára jöni, és egy két hétig fog a magyar fővárosban időzni. A király asszony megérkezése a jövő hó vége előtt nem remélhető, mivel a koronaherceg kútege anyyira elmúlt, hogy már nyomai sincsenek, s közelebb ismét megkezdheti rendes séta lovaglásait.

Gr. Andrássy és Andrássyné satonyában a második diplomatai ebéd e hó 19-én ment végbe.

A rom. kath. bizottmány közlebről kimondotta, hogy egy középtanodai nyugdíj alaphoz 20.000 frttal járul, kötelezvé magát ezen összeget 20 év lefolyása alatt lefizetni, évenként 1000 frtot törlesztvén.

Elveszett mellű. A kolozsvári járásbírósg hivatals helyiségében egy kék és fehérrel zománcolt mellű találtatván, tulajdonosa azt ugyanott átvetheti.

Az erdélyi muzeum-egylet igazgató választmánya szombaton folyó hó 24-kén délután 5 órakor tartja meg ez idényben első tudományos ülését a tanácsház nagytermében. Ez ülésen Brassai Sámuel muz.-igazgató felolvassa Heibich Ferencz értekezését „az ártézi kútaokról és a kolozsvári ivóvíz kérdéséről.” Az ülés nyilvános, és minden tudománykedvelő szívesen látott vendég. Az igazgató választmány rendeletéből, Fındly Henrik, titkár.

A kik szétugrasztattak. A főkapitány rendeletére e hó 20-án Pesten, esti 9 óra tájban a deák utczai 10. számú ház első emeletén Urossovics Lázár ur lakásán egy játékbank ugrasztatott szét. A háziak előtt ismeretlen rendőrségi közegek játszóháznak tartattak s a legnagyobb előékenységgel vezettetek egy elegáns öltözött kisasszony által a tágas játék terembe. Ott ép javában és nagy betétek mellett folyt a nasi-vasi és a makao. A rendőrségi közegek észrevétlen körülverték az asztalt s „a bankot a törvény nevében” elko-bozták. Az elkobzott bank 599 frtra rugott. Az ismert nevek közül megemlítjük gr. Pongrácz volt főispán, Dóri János és Csiky Sándor szélső-balpárti képviselők neveit. (Hát Están hol maradt az éji homályban.)?

Az erdélyi képviselők emlékirata folytán a „P. N.” szerint a minisztérium már megkezdé intézkedéseit s az elősorolt bajok kútejköben orvosolva lesznek.

Szalay Zsigmond váltó hamisító a tudományoknak furcsa barátja volt. Nagy könyvtár, értékes okiratokkal maradt utána, melyeket elkellett volna árverezni, ha ki nem derül, hogy egy része lopott holmi és pedig a legbecsesb része.

A föld nincs veszélyben. Az összes európai sajtó azon hírrel remítette legközelebb a világot, hogy mindennek vége, mert egy üstökös okvetlenül összeütközésbe jön a földdel. E hír forrásául a lapok Plantamour genfi tanárt idézték. Egy genfi távirat most azt jelenti, hogy a tudós csillagász maga is csak az újságból olvasta az egész rémhirt.

Bogyó Alajos, ki april elején megválik a pesti nemzeti színházról, a kölni színházhoz nyert közelébb szerződési meghívást.

Bécsben mult hétfőn király ő felsége elnöklése alatt minisiterandus volt, melyen a hivatalnokok állapotának javítási kérdését tárgyalták.

A „Wanderer” kijelenti, hogy e lap eladásáról felmerült hir alaptalan.

Hibaigazítás. Tegnapi lapunk első hírében oltár helyett ravatal szedetvén, kiigazítását kérjük.

B. Podmaniczki Frigyes az „Ellenőr”-ben a következő nyilatkozatot teszi közze: „Mindn félremagyarázások kikerülése kedvéért, s különösen, mert a kétértelműséget s ingatagságot minden viszonyok között, de a politikai pártalakulások terén legkevésbé tartom egyéni felfogással összeegyeztethetőnek, kinyilatkoztatom ezenel, hogy Prónay József tisztelt barátom programjával, mely az „Ellenőr”-ben megjelent miskolczi levélben fel-említett két pontban találja kifjezését, teljesen egyetértek. Midőn e nyilatkozatomat teszem, két tényezővel szemben tartottam kötelességemnek számot vetni; ezen tényezők egyike választóm, a kik eddigelé bizalmukkal megajándékoztak, — ők a közel jövőben ítél-ni fognak felettem, mely ítélet bármimű következményeit nyugodtan fogom tűrni, mint szabad elhatározásomból keletkezett, minden idegen befolyástól m nt eljárásom kimaradhatlan következményeit; a másik tényező, melylyel számot vetni kötelességemnek tartottam meggyőződéseim, lelkiismeretem s hazám iránti kötelességem, — mely tényezőkkel szemben mint mindig, úgy most is tisztában levén önmagammal, mindenki ítéletének habozás nélkül alávetem magam.”

A versaillesi hadi törvényezék Baudint, ki a commune véres napjaiban vezér-

szerepet játszott s a Tueilleriak Herostratusa volt, halálra ítélte.

Liszt Ferencz, Reményi meunyege zőjére gyönyörű költői epitalimot írt hegedű-re zongora kísérettel, melyet gr. Széchenyi Imre közlebbi zeneestélyén mutatott be Reményivel.

Dr. Bach Ágoston, a volt minisiter hasonnevű fiére, Bécsben 51 éves korában hirtelen elhunyt. A bécsi képzőművészet legalap-sabb hívét vesztie el benne.

Színház. Tegnapi Szentgyörgyiné jutalomjátékául Feleki „Angyal Bandi” című énekes népsziműve feltűnő csekély számú közönség jelenlétében adatott. A páholyok és zártisékek hosszú ülés sorai bizony megezá-folták, hogy egy jutalomjáték. Egyébiránt a részvétlenség okát abban látjuk, hogy ily si-lány, minden belérték nélküli művet nem örö-mest néz meg a közönség. Jutalmazottat szin-re léptekor taps és koszuu fogadá s ezt a csaplórosné szerepében tanusított buzgalmaért meg is érdemelte. K. Járai M., Eichner Anna, Kovács, Mátrai és Kassai jutalmazottal a siker pálmáján osztoztak.

A bukaresti magyar iskola alapja, mint egy ottani közleményb-n olvassuk, jelen-leg 180 darab aranyból áll s ez összeget az idén is szaporítják egy e hó 24-kén rendezen-dő táncvizigalom jövedelméből. A bukaresti magyar egyház folyamodott Pauler minisiter-hez is az iskola segélyezéséért, de mindeddig nem kapott választ kérelmére.

Az oktatásügyér Pürkerecz közsé-gének 530, Törkös községének pedig 310 frtot utaltványozott, a képviselőház által megszava-zott összegből, az ottani községi iskolák szá-mára.

A postahivatal részéről értesített-tünk, hogy a lapunkban közlebb említett ki-adási-zavar oka az volt, hogy a kérdéses cso-mag Marosvásárhelyre, szállító-levele pedig Ko-lozsvárra volt, a feladó hibájából cizmezve s így míg a szállító-levél a félnek kézbesítettett, a csomag a vásárhelyi küldemények közé so-roztatott s így az itt kiadandó darabok között nem is lehetett. Ennyit az igazság érdekében.

Még egy vasutépítési katasztrófa van legközelebb kiátásban. Schöninger tözs-e lapja szerint ugyanis a Károlyváros fiu-mei pálya építői, kik az egész vonal kiépi-tésére 19.800.000 frt átalányösszegért vállal-koztak, most egyszerre szintén úgy találják, hogy az áron a munkát nem teljesíthetik, mert körülbelül 25%-kal többbe kerül a pálya a fentebbi összegnél. A konzorcium azt állítja, hogy a kormány által nyújtott adatok hibások voltak s így történt a tévedés; a munkából még alig 30% készült el, de már megindul-nak az alkudozások az építési ár fölemelése iránt. A konzorcium tagjai: Erlanger, Epstein, Pongrácz testvérek, a franko-magyar és az osztrák keleti bankok. Ideje, hogy akár a kép-viselőház, akár a minisiterandus egyszer már erőiesen föllépjen e mindig sürűbben föl-merülő botrányok ellen, melyeknek célja az állampénztár valóságos fosztogatása telhetetlen vagy legjobb esetben roszul számított speku-lációk által. Kormányunktól mindenestre meg-várhatnánk annyit, hogy tiszteltben tartassa az állammal kötött szerződéseket és pedig nem-csak akkor, midőn ezek a vállalkozó ü zéreknak busás ny-reséget hajtanak, hanem minden kör-ülmények közt. A magyar keleti vasut ügye, úgy látszik, igen veszedelmes praecendenst alkotott.

Keglevich Béla grófnak az „Elle-nőr”-ben következő levelét olvassuk: „A Pes-ter Journal szombati számában egy közlemény van, melyben állítatik, hogy Komárom György ur 1866 ban a porosz kormánytól, a magyar fölkelés szervezésére, tetemes pénzösszeget kapott, s hogy ezen pénzösszeget azon agenseknek küldvén haza, kik a Magyarorszá-gra tervezett fölkelés vezetői lettek volna, ezek ellen most számadási pert indított. „Ezek mond a „Pester Journal” — gróf Károlyi La-jos és gróf Keglevich Béla, kik 100.000 tallért kaptak a nélkül, hogy most ez összeg hováfor-dításáról számolni tudnának.” Ezen közlemény-re kijelentem, hogy Komárom György ur nem lépett föl ellenem soha semmiféle követeléssel, sem magánuton, sem törvényesen, beperlés ál-tal. A közlemény ezen rám vonatkozott része tehát — bár ki által és bár mi célból kohol-tatott is — nem egyéb mint merő hazugság.” E sorokhoz az „Ellenőr” szerkesztője azt a meg-meggyőzést csatolja, hogy Komárom György ur pénzkereső pert indított ugyan, de sem Ká-rolyi Lajos gr. ellen, ki nem exisztál, sem Keglevich Béla gr. ellen, hanem egy harmadik ellen, kit azonban, mert gentleman és magyar, megnevezni nem kíván.

A „Verein für siebenbürgische Landeskunde” összeállította s hozzáuk is be-küldte jegyzékét azon könyveknek, melyeket résztint ő adott ki, résztint a megjelenésben segélyezett, jutalom-díjakkal kitüntetett, vagy előkészített a bécsi cs. akadémiára kiadására. A saját kiadványok legnagyobb részét az egy-let Évkönyvei képezik. — 1843-tól a folyó évig 9, három füzetes, kötetben. Ez évkönyvek

ezikkei s a többi kiadványok is tulnyomólag a százsz történelemre, föld-, növény-és állat-ismé-re, népköltészetre vonatkoznak de azért álta-lános tudományos értékkel is bírnak s gazdag tárházat képezik az erdélyi és honismeretnek. A jegyzékbefoglalt könyvek elárusításával az egylet a szebeni Michaelis-féle könyvkeres-kedést bizta meg. Ajánljuk a tudomány-bará-tok figyelmébe.

A strassburgi egyetem május ele-jén nyílik meg. A megnyitási ünnepélyen mi is képviselve leszünk, miután a kolozsvári or-vos-sebészeti tanintézet egyik tanára Dr. Török Aurél, ki több hó óta külföldön tudományos vizsgáldozásokat folytat, az egyetem keresztelé-si ünnepélyén részt veend, tanulmányozni fogja ezen franczia pénzzel alapított legifjabb német egyetem szervezése körül foganatba vett cél-szerű intézkedéseket s az eredményt a közok-tatási minisiternek felterjesztendi. E tanulmány a kolozsvári egyetemnek későbbön levő szerve-zéséhez kétségkívül érdekes anyagot fog szol-gáltatni.

Egy szerelmes bosszuja. Párisban közlebb egy előklő hajadon urhölgy egész éjen át a legvigabban mulatván a bálban, mi-dőn otthon fáradtan le akart nyugodni, meg-lepetve látta, hogy ágyában egy holttest pi-hen. A remegésében csapott nagy lármára ösz-szefutottak a házbeliek és megvizsgálták a halottat. A szerencsétlen Páris egyik előkelő arslána volt, életében egyik udvarlója a bál-ból hazatérő deklón-k, kit hütlenségeért ily meglepetésben részesített. A mellette levő le-vélben érzékeny bucsut vesz a hütlén kedves-től, kit megátkoz, bár halála percéig szeretete.

KÖZGAZDASÁG

Gabonaár Kolozsvárt, február 22-én.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza 5 frt. 82 kr. Elegybúza 4 fr. 20 kr. Rozs 3 frt. 90 kr. Arpa 2 frt. 2 kr. Zab 1 frt. 70 kr. Törökbuza 4 frt 2 krt. Pityóka 2 frt. 82 kr. Marhabús fontja 22 kr. A m.-vásárhelyi piacz árai febr. 15-ről alsó auszti mérője. Tisztabúza 5 ft. 50 kr. Rozs 3 ft 95 kr. Elegybúza 4 ft 6 kr. Zab 1 ft 60 kr. Széna kötve 1 ft 90 kr. Egy öl fa 36 hüv. hosszú 14 ft — kr. Egy font fagygyugyertya 40 k. Marhabús fontja 18 kr. Konyhalisz — ft 12 kr. Lencse kupája 20 kr. Paszuly kupája 16 kr. Burgonya, mérője 2 fr — kr. Disznósir fontja 70 kr.

A beszterezeti piacz árai feb. 18. 1. mérő tisztabúza, auszti. mérője, 5 ft 60 kr elegybúza 4 ft — kr., rozs 4 ft — kr., tö-rökbuza —ft — kr., zab 1 ft 60 kr, széna mázsája 2 ft — kr. Egy öl fa 36 hüv. hosz-szu 14 ft. — kr. marhabús fontja 18 kr., kony-halist 11 kr. — kr. borsó 20 kr., lencse 24 kr. paszuly 20 kr.

Távirati tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Febr. 20 án 5%. Metalliques 100 fr 63.30
Kamat —. —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt.
70 90 1860. Kölcsön 103 25. Bankrézvény
552. Hitelintézetek részvények 348. Frt. 351.50.
London 11 ft. st 113 35. f 20 kr. Wtst 112.05
Cs. kir. arany 5 42. Napoleondor 90 3³/₁₀ —
Urhári kötvények: Magyarország 80. —.
Temesi 77.75. Erdélyi 76. —. Horváthországi
83. —.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyiltér*)
PERL
fogorvos Bécsből,
Egy urasághoz hivatott
Marosvásárhelyre, a honnan
6 heti működése után ne-hány nap mulva Kolozsvár-ra visszatérnd, mit a lapok-ban azonnal tudatni fog.

Biasini gyorskocsi menetrendje

1872. január 1-től:

Kolozsvárról Szamosújvár Deésre, mindennap reggeli 8 órakor. Deésről Szamosújvár Kolozsvárra, minden nap délutáni 1 órakor. 1 személy ára 30 font szabad podgyással Szamosújvárig 2 frt. 40 kr., Deésig 3 ft. 20 kr. — Kolozsvárról Torda és Felvinczre naponta kétszer reggeli 7 óra és délután 4 órakor egy személy ára Tordáig 2 frt. Felvintzig első és közbelső Coupe 4 frt. hátulso coupe 3 frt. 60 kr. 30 font sza-bad podgyással. Felvinczről Torda és Kolozsvárra min-den nap kétszer reggeli 5 óra és délutáni 6 órakor; a Kolozsvár és Felvincz közötti naponta gyors kocsi me-netek mindég a vonatok indulására érkeznek oda, és megérkezésük után jönnek Kolozsvárra.

*) E rovat alatt közöltéért csupán a sajtóható-ság irányában vállal felelősséget szerk.

HIVATALOS.

Sz. 184. 1872.

(78)

(2-3)

Hirdetmény.

Nemes Tordamegye tekintetes alispáni hivatalának folyó évi februárius 4-ről 292 sz. a. kelt rendeletére a nagy-oklasi özsves koresomajog — ide nem értve a Zsakó János út melletti italmérését, folyó 1872 ik év márczius 20-kán d. e. 9 órakor Alsó Járában tartandó nyilvános árverezésen a legtöbbet ígérőnek alólrt által hasznomb-ra fog adat ni; a hozzá szólani akarók 10% bánatpénzt tartoznak az árverező bizottságnak kézbesitni. Az árverzési felételek pedig addig is alólrt szolgabirónál a hivatalos órák alatt megtekinthetők lesznek.

Alsó járai járási szolgabirói hivatal.
Alsó-Járában, 1872 ik év február 19-kén.

DÁVID ANDRÁS, szolgabíró.

NEM HIVATALOS.

(350)

(13-20)

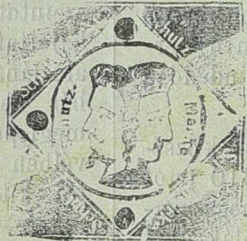
Az emberi nem százezeri köszönhetik szép hajukat
az egyes-egyedül létező
legjobb és legbiztosabb
hajnövesztőszer-nek.

Nincs már jobb valami
a haj
növesztésére

előmozdítására

és fentartására.

mint a világ minden részében oly ismeretes s híressé lett, az orvosi kar által megvizsgált, a legfényszebb és legcsodálatosabb sikerrel koronázott, és ó cs. kir. apostoli Felsége I. Ferencz József Magyarországi és Csehországi királya s a u. z.

trial császár stb. által 1865. évi nov. 18-kán 15 810—1892. sz. a. az összes ausztriai birodalomra s az összes magyar koronaországokra nézve császári királyi kizárólagos szabadalommal kitüntetett

Reseda-göndörítő-hajkenőcs

melynek szabályszerű használatánál a fejtető legkopaszabb helyei is teljhajzavakká lesznek, a szürke s vörös hajzat sötétzsinnyá válik, csodálatos módon erősíti a hajtalajt, mindennemű korpaképzést pár nap alatt tökéletesen eltávolít, a haj kihullását rövid idő alatt tökéletesen és mindenkorra meggátolja, s a hajnak természetes fényt ad, és hullámszerűvé

képezi és a legkésőbb korig megőrzi az őszüléstől. Rendkívül kellemes illata és pompás kiállítása által azokról még földiszót is képezi a legfinomabb pipere-asztalnak is.

Egy tégely ára használati utasítással (hét nyelven) 1 frt 50 kr, postán küldve 1 frt 60 kr.

Ismét-eladók illő engedésben részesülnek.

Gyár és főközponti szállítási raktár nagyban és kicsiben

POLT KÁROLY

állatész és több cs. k. szab. tulajdonosnál

Bécsben, József város, piarista utca, 14 szám sájt házában.

a hova minden írásbéli megrendelés intézendő, melyek a pénz előleges beküldése vagy postai utánvét mellett a leggyorsabban teljesítenek.

Főraktár: Kolozsvárt: Wolff János gyógyszerfárában és Csapó Sándor nagy Bazárjában, és Schiesz Károly gyógyszerész-nél Balázstfalván.

NB. Valamint minden kitűnő győrtmánpál, egy már ennél is utánzások és hamisítások kísértetnek meg, s ez okból kértik mindenki, hogy vásárlás végett egyedül a fentebbi raktárhoz forduljon s Polt Károly házi reze la göndörítő kenőcsét világonan megismerie, fővőben a fentebbi védőlevele.

Legújabbban megjelentek

és Stein János könyvkereskedésében kapható:

ÖNÜGYVÉD

vagy is gyakorlati útmutatás

mindennemű jogügyletek elintézésére és a közéletben előforduló okiratok s beadványok szerkesztésére

a legújabb törvények alapján,
különös tekintettel a királyi bíróságok szervezetére,

245 iromány-példával felvilágosítva
bírák-, ügyvédek-, jegyzők- és felek használatára.

Irta Knorr Alajos, Pest 18.2. Ára 2 frt 80 kr.

A kereskedelmi szakoktatás.

Tekintettel a kereskedelmi tanintézeteknek jelenlegi állapotára s a nálunk létesítendő reformokra.

A m. tud. akadémia által koszoruzott pályamű.

Irta Matlekovits Sándor. Ára 1 frt 20 kr.

Gazdasági népoktatás

a hazában s külföldön szerzett tanulmányok szerrint. Irta Molnár Aladár.
Ára 60 kr.

Honismeret.

Földrajzi és történelmi képek kérdések- és feleletekben.

Néptanodák számára írta Ujassi Farkas.

Ára kemény kötésben 40 kr.

Panoráma.

Irta Székelyfi Tiborcz. Ára 25 kr.

Egyházi beszédek.

Irta s elmondta Filó Lajos nagy-körösi ref. lelkész.

I. füzet: Ünnepi és alkalmi beszédek.

Ára 1 frt 50 kr.

Sajtó alatt van:**A királyhágón inneni rész**

(Erdély)

községeinek betűrendes névtára.

A legújabbban életbelépett kir. törvényszékek, járásbíróságok, adóhivatalok és utolsóposta megjelölésével.

A 10—11 nagyivire terjedő munkára előfizetést s aláírást 1 o. 6. forint-ával folyvást elfogad Stein J. könyvkereskedése.

A hazai- és kül-irodalom legújabb termékei folyvást kaphatók és szívesen küldetnek házhöz megtekintés végett.

Ajándékoknak alkalmas
diszművek, gyémánt-kiadások és ifjúsági iratok.

Olajnyomatu képek
diszta keretben
5 forinttól feljebb.

STEIN JÁNOS
könyv-, mű-, és hangjegy-
kereskedése
Kolozsvárt.

(206)

(18—*)

Térképek, földgömbök,
atlaszok és utazási kezi-könyvek.

Legújabb hangjegyek
különféle hangszerekre.

Legdúsabb raktára kötött és kötetlen könyveknek
a tudomány minden ágából és minden nyelven.

Nyomatott az ev. ref. főtanoda betűivel kiadó-tulajdonos Stein Jánosnál.

(79)

(2-3)

Tudakoltatik

egy, körülbelül 400 holdas, folyó év tavaszán bérbe adandó birtok.

Fundus instructus is elfogadtatik. Az ide vágó költelményes tudósítás kérietik

Vajna Gáspár urhoz,

Maros Várárbelyre.

(21)

(4-6)

Arkánium

melyet sokféle képen utánoznak, valódi minőségben

Kolozsvárt Fölly és Huflesznél (a főeren), M. Várárbelyt Fogarasi Demeiernél, Brassóban J. L. Hes-huimernél, Segesvárt és Szébenben J. B. Mi-sel-bacher és fiaínál kapható 1 nagy bádog 1 frt, ki-bádog 80 kr. Egyes bádog megrendelése is utánvéttel mellett gyorsan telje-ítetik. Ugyanott kapható ezírtrom-kenőcs, egyedül szer s fagyhólyagok és tyúkszem ellen, 1 tégely 50 kr.

Kivonat:

egy naponként-beérkező köszönő iratból.
Kérek még néhány bádog Arkániumot, mivel a patkányok roppant pusztítást és alkalmatlanságot okoznak; az előbbi küldeménynek pedig fényes eredménye volt.
Tisztelettel Ullmann Betti, barrakk bérű Del-nicében Horvátországban jun. 19. 1871.